

Bồi dưỡng năng lực quản lý học viên của đội ngũ cán bộ đơn vị trong các nhà trường quân đội

Trần Hữu Nghĩa*, Trịnh Quốc Anh*

*Trường Đại học Nguyễn Huệ

Received: 23/10/2024; Accepted: 27/10/2024; Published: 5/11/2024

Abstract: Cadres of units managing cadets in military schools are a part of educational management cadres. The capacity of this cadre to manage cadets plays a very important role, is the basis for cadres to fulfill their duties and tasks well, and is also an important factor determining the quality of education and training of military schools. Research to clarify the current situation and propose some solutions to foster the capacity of unit cadres to manage cadets to meet the requirements of educational innovation in military schools today is an important and urgent issue.

Keywords: Cadres; capacity of managing cadets; fostering; military schools.

1. Đặt vấn đề

Đội ngũ cán bộ (ĐNCB) có vai trò rất quan trọng, là nhân tố quyết định đến sự thành bại của cách mạng, là khâu then chốt trong công tác xây dựng Đảng. Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng ta luôn quan tâm, chăm lo xây dựng, bồi dưỡng phẩm chất, năng lực công tác của ĐNCB, đảng viên. Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng khẳng định: Công tác cán bộ là “then chốt của then chốt” [1]. ĐNCB đơn vị quản lý học viên (QLHV) ở các nhà trường quân đội là lực lượng nòng cốt, trực tiếp quyết định đến kết quả tổ chức thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước, nghị quyết, chỉ thị của cấp ủy, chỉ huy các cấp phù hợp với thực tế đơn vị QLHV ở các nhà trường quân đội. Bên cạnh phẩm chất đạo đức và uy tín, ĐNCB QLHV phải hội tụ đầy đủ năng lực công tác ngang tầm yêu cầu nhiệm vụ. Vì vậy, để đội ngũ này thật sự phát huy vai trò trách nhiệm trong thực hiện nhiệm vụ, đòi hỏi phải thường xuyên quan tâm bồi dưỡng năng lực toàn diện, trong đó có năng lực QLHV.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng bồi dưỡng năng lực QLHV của ĐNCB đơn vị trong các nhà trường quân đội hiện nay

Năng lực QLHV của ĐNCB ở các đơn vị QLHV được hình thành và phát triển gắn liền với hoạt động QLHV. Hoạt động QLHV là quản lý con người, quản lý quân nhân nhưng có đặc thù là gắn liền với hoạt động giáo dục, đào tạo. Do vậy, năng lực QLHV của ĐNCB đơn vị bao gồm hệ thống các phẩm chất, kỹ

năng như: kỹ năng quản lý lịch sử chính trị của học viên; kỹ năng quản lý phẩm chất năng lực, phương pháp, tác phong công tác của học viên; kỹ năng quản lý về lập trường tư tưởng, tình cảm, nguyện vọng, nhu cầu, quyết tâm... của học viên; kỹ năng quản lý các mối quan hệ xã hội, hậu phương, gia đình của học viên; kỹ năng quản lý việc chấp hành nền nếp, chế độ học tập, sinh hoạt, công tác; kỹ năng quản lý việc chấp hành pháp luật của Nhà nước, kỷ luật của Quân đội, quy định của nhà trường và đơn vị; kỹ năng quản lý các hoạt động của học viên với tư cách thành viên của các tổ chức quần chúng, tổ chức đảng, hội đồng quân nhân đơn vị. Bồi dưỡng năng lực QLHV của ĐNCB đơn vị QLHV là tổng thể các chủ trương, nội dung, hình thức, biện pháp của chủ thể và lực lượng tham gia bồi dưỡng, nhằm củng cố, bổ sung phát triển tri thức, rèn luyện, hoàn thiện kỹ năng và nâng cao trình độ tổ chức, quản lý, chỉ huy bảo đảm cho ĐNCB đơn vị QLHV hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao.

Nhận thức sâu sắc tầm quan trọng của ĐNCB QLHV và năng lực QLHV của lực lượng này, trong thời gian qua, dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của đảng ủy, chỉ huy các nhà trường quân đội, hoạt động bồi dưỡng năng lực cho ĐNCB QLHV luôn được quan tâm và tiến hành thường xuyên, có nền nếp. Cấp ủy, chỉ huy các cấp đã tập trung xây dựng, đào tạo, bồi dưỡng, quy hoạch ĐNCB đơn vị QLHV ở các nhà trường quân đội “bảo đảm đủ số lượng, bảo đảm chất lượng và từng bước chuẩn hóa” [2]. Đại đa số cán bộ đơn vị QLHV có tinh thần, trách nhiệm cao; bản lĩnh chính trị kiên định, vững vàng; phẩm chất

đạo đức tốt, lối sống trong sạch, lành mạnh; trình độ, năng lực lãnh đạo, quản lý, chỉ huy tốt; chấp hành nghiêm pháp luật của Nhà nước, kỷ luật quân đội; đảm nhiệm và thực hiện tốt chức trách, nhiệm vụ được giao theo từng cương vị; góp phần quan trọng vào “công tác giáo dục và đào tạo trong Quân đội đạt được nhiều kết quả quan trọng” [2].

Tuy nhiên, hoạt động bồi dưỡng năng lực QLHV cho ĐNCB đơn vị vẫn còn những hạn chế, bất cập cả trong nhận thức, trách nhiệm lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện của các chủ thể, lực lượng tiến hành; một số nội dung, hình thức bồi dưỡng chưa thực sự phát huy hiệu quả; năng lực QLHV của một số cán bộ đơn vị còn hạn chế, chưa đáp ứng được với đòi hỏi thực tiễn công tác; trình độ năng lực, phương pháp, tác phong, chuyên môn nghiệp vụ còn có mặt hạn chế, như “năng lực ngoại ngữ, tin học và kiến thức thực tiễn” [2]... Những thiếu sót, yếu kém đó đã tác động đến chất lượng giáo dục và đào tạo ở các nhà trường quân đội. Để đáp ứng yêu cầu khách quan của sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc, xây dựng Quân đội trong tình hình mới, cùng những yêu cầu phát triển mới trong nhiệm vụ GD-ĐT của các nhà trường quân đội, thực hiện tốt quan điểm chỉ đạo “Kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục và đào tạo trong nhà trường với bồi dưỡng tại đơn vị và tự học, tự rèn luyện trong quá trình công tác” [3].

2.2. Một số giải pháp bồi dưỡng năng lực QLHV của ĐNCB đơn vị

Thứ nhất, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của cấp ủy đảng, người chỉ huy, cơ quan chức năng về hoạt động bồi dưỡng năng lực cho ĐNCB đơn vị QLHV ở các nhà trường quân đội.

Đối với cấp ủy, tổ chức đảng cần nâng cao nhận thức về vị trí, vai trò của ĐNCB QLHV, về năng lực QLHV, đặc điểm, tính chất của hoạt động QLHV. Đồng thời, phải kiên quyết đấu tranh với các quan điểm, nhận thức và hành động sai lệch, không đúng về vai trò của QLHV và hoạt động bồi dưỡng năng lực QLHV hiện nay. Để thực hiện được những nội dung này, cấp ủy đảng cần tập trung lãnh đạo, chỉ đạo, triển khai thực hiện tốt công tác tuyên truyền, giáo dục làm chuyển biến về nhận thức vị trí, vai trò và việc bồi dưỡng năng lực QLHV cho các tổ chức, cá nhân trong nhà trường. Tập trung lãnh đạo, chỉ đạo việc tổng kết rút kinh nghiệm về công tác QLHV và bồi dưỡng năng lực QLHV của ĐNCB đơn vị QLHV; đánh giá chính xác những ưu điểm, thiếu sót, khuyết điểm, tìm ra nguyên nhân và đúc

rút những kinh nghiệm để chỉ đạo những năm tiếp theo. Lãnh đạo thực hiện nghiêm quy chế giáo dục và đào tạo; nâng cao chất lượng công tác khảo thí và bảo đảm chất lượng. Bởi vì, chất lượng QLHV được thể hiện chủ yếu bằng kết quả học tập, rèn luyện và công tác của học viên, là tiêu chí để đánh giá phẩm chất, năng lực quản lý của ĐNCB đơn vị QLHV.

Đối với ĐNCB chủ trì các cấp, nhất là lãnh đạo, chỉ huy các nhà trường, cán bộ chủ trì các cơ quan, đơn vị, trên cơ sở nghị quyết của đảng ủy nhà trường về việc bồi dưỡng năng lực QLHV của ĐNCB quản lý giáo dục, cụ thể hóa vào nghị quyết cấp mình, xây dựng chương trình, kế hoạch, tổ chức thực hiện bồi dưỡng năng lực QLHV của ĐNCB cấp mình cho phù hợp với đặc điểm của đơn vị. Tăng cường công tác kiểm tra, kiểm soát các chương trình, kế hoạch bồi dưỡng đã được xác định, từ đó đánh giá chính xác việc chấp hành của từng đơn vị. Cán bộ chủ trì trực tiếp làm công tác QLHV phải thường xuyên làm tốt công tác bồi dưỡng tại chỗ, luôn bám sát hoạt động của đơn vị, đặc điểm của ĐNCB trong đơn vị kịp thời phát hiện, ngăn chặn những vấn đề nảy sinh, những yếu kém trong đơn vị. Đối với cơ quan chức năng, cần thực hiện tốt việc tham mưu, đề xuất đúng, trúng nội dung bồi dưỡng ĐNCB hằng năm; cụ thể hóa thành hướng dẫn, kế hoạch và triển khai tổ chức thực hiện đồng bộ, thống nhất trong toàn trường.

Thứ hai, xác định đúng nội dung bồi dưỡng năng lực QLHV cho ĐNCB đơn vị ở các nhà trường quân đội.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Phải ra sức bồi dưỡng cán bộ, phải rèn luyện tư tưởng, nâng cao trình độ giác ngộ chính trị, cũng như trình độ chiến thuật và kỹ thuật của cán bộ. Đó là khâu chính trong các thứ công tác” [4]. Xác định đúng nội dung là cơ sở để vận dụng phương pháp bồi dưỡng phù hợp và hiệu quả. Xác định đúng nội dung bồi dưỡng năng lực QLHV cho ĐNCB đơn vị QLHV, tập trung vào những nội dung sau:

Bồi dưỡng về trình độ chỉ đạo, tổ chức thực hiện nhiệm vụ và trình độ sư phạm. Người làm công tác QLHV đòi hỏi phải có phẩm chất chính trị, bản lĩnh kiên định, vững vàng; phẩm chất đạo đức tốt, lối sống trong sạch, lành mạnh; có trình độ chuyên môn, nghiệp vụ toàn diện; có năng lực lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý, chỉ huy, tổ chức thực hiện nhiệm vụ; có kinh nghiệm thực tiễn và những hiểu biết xã hội cần thiết cho công tác quản lý; có trình độ sư phạm

cần thiết để đáp ứng yêu cầu tư cách là người thầy thứ hai của học viên.

Nâng cao trình độ quản lý con người, trọng tâm là quản lý lịch sử chính trị, tư tưởng, quản lý thực hiện nhiệm vụ giáo dục, đào tạo. Đây là nội dung trọng tâm, điển hình của công tác QLHV. Do vậy, cần tập trung bồi dưỡng cán bộ quản lý về khoa học quản lý con người, nhất là khoa học tâm lý. Bồi dưỡng kinh nghiệm trong phán đoán, nghiên cứu, nhận biết nhân cách học viên, nhất là về những đặc điểm cá nhân riêng biệt, như cảm xúc, tình cảm, thể chất, khí chất, thói quen hành vi... Bồi dưỡng cho cán bộ có trình độ quản lý, lưu trữ và nghiên cứu tổng hợp, phân loại, bổ sung lịch sử chính trị của học viên. Bồi dưỡng nâng cao trình độ QLHV thực hiện nhiệm vụ giáo dục và đào tạo, trọng điểm là nhiệm vụ huấn luyện, rèn luyện kỷ luật xây dựng chính quy. Bồi dưỡng kỹ năng điều hành huấn luyện, tổ chức rèn luyện học viên, nhất là kỹ năng tổ chức giờ tự học tại đơn vị. Bồi dưỡng kỹ năng tổ chức các hoạt động phương pháp; xây dựng kế hoạch hoạt động ngoại khóa, tổ chức hoạt động thi đua; phân loại học lực... Bồi dưỡng kỹ năng quản lý kỷ luật, xây dựng chính quy; trọng tâm là bồi dưỡng kiến thức về pháp luật, về điều lệnh quản lý bộ đội, kỷ luật quân đội, quy định của nhà trường; kỹ năng kiểm tra, đánh giá chất lượng thực hiện chế độ nề nếp chính quy...

Thứ ba, kết hợp bồi dưỡng năng lực QLHV với bồi dưỡng phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống của ĐNCB ở đơn vị QLHV.

Để có năng lực QLHV tốt, cần phải có phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống trong sạch, lành mạnh, thật sự là tấm gương để học viên noi theo. Thực tế hành động của cán bộ QLHV là mệnh lệnh không lời đối với học viên. Năng lực và phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống cũng chính là mối quan hệ giữa “đức” và “tài” trong nhân cách người cán bộ. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Phải có chính trị trước rồi có chuyên môn... Nói tóm lại, chính trị là đức, chuyên môn là tài. Có tài mà không có đức là hỏng... Đức phải có trước tài” [5]. Chính phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống là thành tố quan trọng của năng lực QLHV. Hoạt động QLHV là hoạt động làm mẫu, làm gương của cán bộ, cán bộ quản lý làm trước, học viên noi theo, góp phần thực hiện tốt phương châm: “Trên làm gương mẫu mực, dưới tích cực làm theo”. Đây là vấn đề có tính nguyên tắc, vừa là yêu cầu bức thiết, vừa là giải pháp quan trọng hiện nay.

Thứ tư, phát huy tính tích cực, chủ động trong tự học tập, rèn luyện, tự bồi dưỡng nâng cao năng lực QLHV của ĐNCB ở các đơn vị QLHV

Phát huy tinh thần tự bồi dưỡng nâng cao năng lực của bản thân mỗi cán bộ là hình thức rất quan trọng, đây là yếu tố trực tiếp quyết định đến việc phát triển năng lực QLHV của cán bộ. Để thực hiện tốt hình thức này, các cấp lãnh đạo, chỉ huy phải có cơ chế, chế tài khích lệ, phát huy nỗ lực chủ quan của mọi cán bộ trong việc tự bồi dưỡng. Cần gắn trách nhiệm, kết quả QLHV với đánh giá nhận xét, đề bạt, bổ nhiệm, cử đi học của cán bộ. Lấy kết quả tiến bộ của tập thể học viên để đánh giá năng lực quản lý của cán bộ. Kịp thời biểu dương, nhân rộng mô hình cán bộ quản lý tốt, kiểm điểm nhắc nhở, phê bình cán bộ thiếu trách nhiệm trong QLHV. Cấp ủy, tổ chức đảng, người chủ trì cần công minh, công bằng trong đánh giá thi đua của các đơn vị cũng như trong đánh giá cán bộ, đấu tranh khắc phục tình trạng cục bộ, bè phái, tiêu cực trong công tác QLHV.

3. Kết luận

Bồi dưỡng năng lực QLHV của ĐNCB đơn vị trong các nhà trường quân đội là công việc đòi hỏi có thời gian, lực lượng, phương tiện và phải được tiến hành thường xuyên, liên tục. Để công tác bồi dưỡng đạt kết quả cao, sát với đòi hỏi năng lực cần có của cán bộ QLHV, các cấp ủy, tổ chức đảng, người chỉ huy các cấp, các lực lượng tham gia bồi dưỡng cũng như chính ĐNCB phải có hiểu biết và đánh giá đúng những ưu điểm, khuyết điểm, nguyên nhân kết quả thực hiện chức trách nhiệm vụ của ĐNCB đơn vị QLHV; từ đó mới xác định đúng nội dung, phương pháp bồi dưỡng đạt kết quả cao, góp phần xây dựng các nhà trường vững mạnh tiêu biểu, mẫu mực.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Tập 1, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.75.
- [2]. Quân ủy Trung ương (2022), *Nghị quyết số 1657-NQ/QUTW ngày 20-12-2022 về đổi mới công tác giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng Quân đội trong tình hình mới*, Hà Nội
- [3]. Đảng bộ Quân đội (2020), *Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Quân đội lần thứ XI nhiệm kỳ 2020-2025*, Hà Nội.
- [4] Hồ Chí Minh: Toàn tập (2011), *tập 8*, NXB Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.29.
- [5]. Hồ Chí Minh: Toàn tập (2011), *tập 12*, NXB Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.269.